EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 22.2.2008
KOM(2008) 108 lopullinen

-

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

METALLITEOLLISUUDEN KILPAILUKYVYSTÄ

EU:n kasvu- ja työllisyysstrategiaan liittyvä tiedonanto

{SEK(2008)246}

Johdanto

Metalliteollisuudella on merkittävä asema monen eurooppalaisen tuotantoteollisuussektorin arvoketjussa. Tässä tiedonannossa arvioidaan kyseisten sektorien kilpailukykyä ja esitetään suosituksia tulevaa varten. Tiedonanto on jatkoa komission vuonna 2005 esittämälle tiedonannolle, jonka aiheena oli EU:n teollisuuspolitiikka ja jossa esiteltiin useita alakohtaisia aloitteita, joihin kuului komission arvio raaka-aineiden ja energiansaannin vaikutuksesta Euroopan metalliteollisuuden kilpailukykyyn.[1] Tiedonannossa otetaan huomioon myös teollisuuspolitiikasta vuonna 2007 tehty väliarviointi.[2]

Metalliteollisuus on luonteeltaan erittäin energiaintensiivinen ala, johon yhteisön energia- ja ilmastonmuutospolitiikka vaikuttaa suoraan. Maaliskuussa 2007 kokoontunut Eurooppa-neuvosto korosti tämän energiaintensiivisen sektorin merkittävyyttä ja painotti, että ”sektoriin kuuluvien Euroopan teollisuudenalojen kilpailukyvyn parantamiseksi ja niiden ympäristövaikutusten vähentämiseksi tarvitaan kustannustehokkaita toimenpiteitä”. Suoraan globaalia kilpailua kohtaavien energiaintensiivisten alojen erityistilanne tunnustettiinkin komission 23. tammikuuta 2008 julkaisemassa ilmastotoimia ja uusiutuvaa energiaa koskevassa paketissa.

Tässä tiedonannossa käsitellään keskeisiä sektorin toimintaan vaikuttavia tekijöitä ja selvitetään, miten komissio, jäsenvaltiot ja toimiala itse voivat pyrkiä turvaamaan alan kilpailukyvyn tulevaisuudessa ja vahvistamaan sitä – sekä samalla osallistumaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen vuoteen 2020 ulottuvien kunnianhimoisten tavoitteitten mukaisesti.

Keskeisten kysymysten käsittelyssä on otettu huomioon syyskuussa 2006 järjestetyn julkisen kuulemisen yhteydessä saadut vastaukset. Kuulemista ennen annetussa komission valmisteluasiakirjassa[3] alasta esitettiin yksityiskohtainen kuva tilastotietojen ja tärkeimpien taloudellisten suuntausten avulla.

1. Metalliteollisuuden ominaispiirteitä ja haasteita

1.1. Keskeisiä rakenteellisia piirteitä

Metalliteollisuutta[4] pidetään perusteollisuutena, koska metallintuotanto on ensimmäinen merkittävä vaihe arvoketjussa monilla aloilla, joilla valmistetaan tuotantohyödykkeitä (koneenrakennus, autoteollisuus, laivanrakennus, ilmailu- ja avaruusala, rakennusteollisuus) tai kulutushyödykkeitä.

Sen vuoksi metalliteollisuudella on keskeinen asema useimpien kehittyneiden talouksien ja monien nopeasti kasvavien kehittyvien talouksien teollisessa rakenteessa. Metalliteollisuuden keskeisiin ominaispiirteisiin kuuluvat mm. seuraavat:

Pääomavaltaisuus: Tarvitaan erittäin suuria investointeja teknologiaan ja laitteisiin, joiden käyttöikä on hyvin pitkä (yleensä vähintään 20–30 vuotta). Investointipäätöksiä varten tarvitaan siksi niitä tukevaa ja ennakoitavaa sääntely-ympäristöä.

---

1 KOM(2005) 474 lopullinen, liite II.
2 KOM(2007) 374 lopullinen, 4.7.2007.
3 SEC(2006) 1069, 2.8.2006.
4 Rauta- ja ei-rautametallit liitteessä olevan määritelmän mukaisesti, NACE-koodi 27, Eurostat.

Suuri energiaintensiivisyys: Alan tuotantoprosessit vaativat erittäin paljon energiaa. Energiakustannusten osuus metallin tuotantokustannuksista on yleensä yli 10 prosenttia ja voi olla jopa 37 prosenttia (esim. alumiinin ja ferrometallien tuotannossa).

Liitteessä on lisätietoja EU:n metalliteollisuuden toiminnasta ja osuudesta maailmantaloudessa.

1.2. Raaka-aineiden merkitys

Muiden raaka-aineiden kuin energian saanti on kriittinen kysymys EU:n metallintuotannolle, joka on vahvasti riippuvainen malmien ja rikasteiden tuonnista yhteisön ulkopuolelta. Monia metallimineraaleja louhitaan EU:ssa suhteellisen pieniä määriä maailman kokonaistuotantoon verrattuna. Tällaisia ovat esimerkiksi nikkeli (1,7 %), rautamalmi (2 %) ja kupari (5 %).[5]

Riippuvuutta raaka-aineiden tuonnista vähentää se, että metalleja voidaan kierrättää lähes kokonaisuudessaan ja lähes loputtomiin. Kierrätetyn metalliromun käyttö on lisääntynyt viime vuosikymmeninä merkittävästi, ja nyt sen osuus EU:n metallintuotannosta on 40–60 prosenttia.

Kierrätykseen tarvitaan huomattavasti vähemmän energiaa: esimerkiksi alumiinin (romun) sekundaarisulatukseen kuluu vain 5 prosenttia primaarisulatukseen tarvittavasta energiamäärästä.

1.3. Metalliteollisuuden asema ja merkitys Euroopan talouden kannalta

EU27:n metalliteollisuuden liikevaihto oli vuonna 2005 noin 316 miljardia euroa ja työntekijämäärä 1,1 miljoonaa (osuudet 5 % ja 3,3 % EU:n tuotantoteollisuuden kokonaisluvuista).[6]

Metalliteollisuus on osa monitahoista taloudellisen toiminnan verkostoa, johon kuuluu tuotantoketjun alkupään sektorien lisäksi myös laajoja segmenttejä EU:n tuotantoteollisuudesta esimerkiksi autoteollisuudessa ja rakennusalalla. Verkostoon kuuluu luonteenomaisesti lukuisia kriittisiä linkkejä, jotka perustuvat muiden muassa laatuvaatimuksiin ja innovointiin ja joiden pohjalta metallialan arvoketju rakentuu.

EU:n teollisen rakenteen perinteisen vahvuuden takana on se, että metallialan tuotantoketju ja alaan liittyvät teollisuudenalat ovat maantieteellisesti lähellä toisiaan ja niillä on yhteneväiset edut (tekniset, logistiset, tutkimukseen, innovointiin ja asiakaspalveluun liittyvät). Tämä on johtanut tiiviiseen yhteistyöhön ja keskinäiseen riippuvuuteen loppukäyttäjien kanssa etenkin ylimpien laatuluokkien teräksen ja ei-rautametallien kehittämisessä ja tuotannossa.

1.4. Teollisuuden rakenne ja pk-yritykset

Koska alalla tarvitaan runsaasti pääomaa, suuret yritykset ovat markkinoilla valta-asemassa etenkin primaarialumiinin ja teräslevytuotteiden kohdalla.

Euroopan metalliteollisuuden konsolidoituminen ja rakennemuutos ovat jo hyvin pitkällä, ja integroituminen maailmanmarkkinoille on lisääntynyt. Teräsyhtiöt ovat siirtyneet kansallisesta toiminnasta Euroopan laajuisiksi toimijoiksi ja viime aikoina vahvistaneet globaalia asemaansa hankkimalla yrityksiä Euroopan ulkopuolelta – tai tulleet itse ei-eurooppalaisten yritysten hankkimiksi.

---

[5] SEC(2007) 771.

[6] Ks. liitteessä oleva taulukko 1.

Ensimmäisestä jalostusvaiheesta, jossa metalleja jalostetaan käytettäväksi tuotantoketjun myöhemmillä sektoreilla ja joka liittyy läheisesti metallien tuotantoon, vastaavat kuitenkin pääosin pk-yritykset.

1.5. Globalisaation ja uusien nousevien talouksien vaikutus

Useimmat metallit ja etenkin ei-rautametallit ja niiden raaka-aineet ovat maailmanmarkkinoilla kaupattavia hyödykkeitä. Hyödykkeiden hinta määräytyy globaalin kysynnän ja tarjonnan mukaan, ja huomattavat suhdannevaihtelut ovat olleet sille luonteenomaisia.

Monien nousevien talouksien kehitys on lisännyt globaalia kysyntää ja nostanut metallien ja metallituotteiden hintaa, mikä on aiheuttanut ennenkokematonta painetta raaka-aineiden tarjontaan ja hintoihin. Kiinan teräksentuotanto on viime vuosina kasvanut nopeasti, keskimäärin yli 20 prosentin vuosivauhtia. Kolmessa vuodessa Kiina onkin muuttunut teräksen nettotuojasta maailman suurimmaksi teräksenviejäksi. Nykyään se on myös suurin teräksen, alumiinin, kuparin, lyijyn ja sinkin tuottaja maailmassa.[7]

Metalliteollisuus on merkittävä hankkija tuotantoteollisuudelle, mutta samalla se on voimakkaasti riippuvainen raaka-aineista ja energiasta sekä osaavasta työvoimasta, minkä vuoksi alan toiminnan tarkastelussa olisi otettava huomioon kestävä kehitys.

1.6. Kilpailukyky

Perusmetalliteollisuus on pyrkinyt jatkuvin rakennemuutoksin ja konsolidoinnein vähentämään kustannuksiaan ja siirtymään arvokkaammille markkinasegmenteille. Näin ala on onnistunut pysymään hyvin kilpailukykyisenä.

EU:n metalliala on jättämässä perinteisen asemansa vähäisen lisäarvon raskaana teollisuutena (lisäarvoa työntekijää kohti kuvaavan indikaattorin arvo on ylittänyt tuotantoteollisuuden keskiarvon).

Innovointi on ollut keskeinen kilpailukykyä parantava tekijä. Se näkyy sekä tuotevalikoiman selkeässä muuttumisessa että uusien teknisten sovellusten kehittämisessä, kuten jalometallien kohdalla on laita. Innovation Sector Index -luokittelun[8] mukaan metalliteollisuuden suoriutuminen on yleisessä innovaatiotoiminnassa keskitasoa verrattuna muihin NACE-luokituksen teollisuus- ja palvelualoihin.

EU:n metalliteollisuus on vahvasti riippuvainen suhdannevaihteluista ja on viime aikoina päässyt hyötymään kysynnän voimakkaasta lisääntymisestä maailmassa. Hinnat ovat nousseet[9] ja monien alan yritysten yleinen taloudellinen tilanne on parantunut, mutta muille metallia käyttäville tuotantoteollisuuden yrityksille tilanne on haasteellinen.

Myönteisestä kehityksestä huolimatta huoleenkin on jonkin verran aihetta:

– EU25 on menettämässä osuuttaan maailman metallintuotannossa (etenkin on mainittava alumiini, jossa osuus oli 21 % vuonna 1982 ja 9 % vuonna 2005, ja teräs, jossa vastaavat osuudet olivat 25 % ja 16 %). Suuntaus johtuu jossain määrin siitä, että tuotanto kasvaa

[7] Ks. myös liitteessä oleva taulukko 4.

[8] PRO INNO Europe -hanke, INNO Metrics -toimenpide. Ks. http://www.proinno-europe.eu/extranet/admin/uploaded_documents/EIS_2005_European_Sector_Innovation_Scoreboards.pdf.

[9] Ks. liitteessä oleva kaavio 3.

nopeasti uusissa nousevissa talouksissa.

– Eurooppalaisen tuotannon kulutus Euroopassa on kahdenkymmenen viime vuoden aikana vähentynyt etenkin raakateräksen ja alumiinin kohdalla.[10]

– EU:n metalliteollisuus on erittäin riippuvainen energianhinnoista ja tuontimateriaaleista.

EU:n terästeollisuuden rakennemuutos 1980-luvulla ja 1990-luvun alussa tarjoaa kuvaavan esimerkin. Silloin EU15:ssa noin kaksi kolmasosaa työpaikoista hävisi (750 000:sta alle 250 000:een) ja tuotantokapasiteettia vähennettiin pysyvästi yli 60 miljoonan tonnin edestä.[11] Rakennemuutosta tarvittiin, jotta voitiin parantaa työn tuottavuutta sekä palauttaa eurooppalaisen teräsalan elinkelpoisuus ja yleinen kilpailukyky.

Teräsalan rakennemuutos on iskenyt erityisen kovasti uusien jäsenvaltioiden siirtymätalouksiin. Nyt on kuitenkin havaittavissa lupaavia merkkejä talouden vakautumisesta ja elpymisestä. Alan elinkelpoisuuden osoittamiseen tähtäävien ohjelmien ja suunnitelmien[12] ansiosta tuotanto kasvoi huomattavasti ja vanhentuneita laitoksia suljettiin tai ajanmukaistettiin, mikä oli myös ympäristönsuojelun kannalta myönteistä. Tšekkiläisten ja puolalaisten yritysten tuotanto (terästonnia työntekijää kohti) kasvoi vuoden 2003 ja 2006 välillä arviolta 30 prosenttia.[13]

1.7. Sosiaaliset seikat

EU:n metalliteollisuuden tärkeimpiin vahvuuksiin kuuluu se, että saatavana on osaavaa työvoimaa.[14]

Alan on kuitenkin yhä vaikeampi houkutella puoleensa ammattitaitoista työvoimaa, ja teräsalalla insinöörien kysyntä ylittääkin selvästi tarjonnan.

Teräsalan teknologiafoorumi (Steel Technology Platform) on yksilöinyt seuraavat haasteet:

- ikääntyvä työvoima teräsalalla ja siihen liittyvissä tutkimus- ja teknisissä keskuksissa
- uusien taitojen, myös johtamis- ja yrittäjäntaitojen tarve
- tehokkaampi peruskoulutukseen, t&k-toimintaan ja elinikäiseen oppimiseen liittyvien koulutusjärjestelyjen hyödyntäminen
- johtajien ja teknisen henkilöstön liikkuvuus.

Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu on ollut perinteinen osa EU:n teräsalan järjestelyjä aina vuodesta 1952, jolloin Euroopan hiili- ja teräsyhteisö perustettiin. EHTY-sopimuksen voimassaolon päätyttyä perustettiin vuonna 2006 virallisesti erityinen teräsalan eurooppalaisten työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun komitea. Vastaavaa toimenpidettä harkitaan sidosryhmien yhteisen pyynnön perusteella myös ei-rautametallialalla.

---

10 Tuotannon ja kulutuksen suhde.

11 Perusterästuotanto ja valssatut tuotteet EHTY:n perustamissopimuksen määritelmien mukaisesti.

12 Rakennemuutoksen toteuttamisen perussäännöt vahvistettiin vuosina 1993–1996 tehdyissä Eurooppa-sopimuksissa.

13 Tšekin ja Puolan teräsalan rakenneuudistusta koskevat seurantakertomukset, Euroopan komissio.

14 Ks. myös liitteessä oleva kaavio 2.

1.8. Ympäristö

Metalliteollisuuden tuotantoprosessit ovat yleensä erittäin energiaintensiivisiä, ja yhdessä kaivostoiminnan kanssa niistä voi syntyä muitakin ympäristövaikutuksia (päästöjä ilmaan, veteen ja maaperään ja kaivostoiminnassa maankäyttövaatimukset).

Metalleista voi kuitenkin olla ympäristön kannalta merkittävää hyötyäkin. Niitä voidaan kierrättää loputtomiin niiden perusominaisuuksien kärsimättä, ja kierrätyksessä tarvitaan energiaa huomattavasti vähemmän kuin malmeihin perustuvassa primaarituotannossa. Kierrätys vähentää primaariraaka-aineen käyttöä ja metallimalmien louhinnasta ja kuljettamisesta syntyviä ympäristövaikutuksia.

Energiatehokkuudesta on mainittava, että vaikka metallintuotanto onkin kasvanut koko viidentoista viime vuoden ajan, Euroopan perusmetalliteollisuuden energian loppukulutus on pysynyt ennallaan tai jopa vähentynyt.

Päästöistä taas mainittakoon, että eräiden keskeisten epäpuhtauksien päästöjä ilmaan on onnistuttu vähentämään huomattavasti. Vaikka metallintuotannosta syntyykin runsaasti hiilidioksidipäästöjä, vuonna 2005 niiden osuus kaikista kasvihuonekaasuista EU15:ssä jäi 5,7 prosenttiin.[15] Kaudella 1990–2005 päästöt vähenivät 11 prosentilla rauta- ja terästuotannossa ja 2 prosentilla ei-rautametallien tuotannossa, vaikka tuotantovolyymi kasvoi samaan aikaan (5 % ja 11 %)

Raaka-aineiden ekotehokkuudesta todettakoon, että vaikka raaka-aineen käyttöä metallien valmistuksessa on vähennetty (esim. teräs ja alumiini juomatölkkien valmistuksessa), tuotteiden toiminnalliset ominaisuudet ovat parantuneet.[16] Suuntauksia on vahvistettava jatkuvasti, jotta kokonaisekotehokkuus parantuisi. Siihen vaikuttaa myös tuotantomäärien lisääntyminen.

2. Yhtenäinen lähestymistapa EU:n metalliteollisuuden kilpailukyvyn parantamiseksi

Yhtenäisen lähestymistavan olisi sisällettävä seuraavat osatekijät:

- Huolehditaan hinnaltaan kilpailukykyisen energian saatavuudesta hyvin toimivien energiamarkkinoiden kautta.
- Luodaan edellytykset sille, että ala voi täyttää yhteisön ympäristötavoitteet ja mukautua pitkälle tähtäävien ilmastonmuutostavoitteiden vaatimuksiin.
- Tuetaan t&k-toimintaa ja innovointia sekä laadukasta ammattiosaamista.
- Luodaan avoimet kilpailuun perustuvat maailmanmarkkinat ja poistetaan metalli- ja raaka-ainekauppaa häiritsevät tekijät.

2.1. Energiapolitiikka

[15] Euroopan ympäristökeskuksen tekninen raportti 7/2007. Koska ilmoittamismenettely voi vaihdella jäsenvaltiosta toiseen, kaikkia metalliteollisuuden hiilidioksidipäästöjä ei kuitenkaan ilmoiteta CRF-luokassa 2.C.

[16] Terästölkit keventyivät 16 ja alumiinitölkit 30 prosenttia vuosien 1980 ja 1998 välillä.

Kaasun ja sähkön hintojen nopea nousu on vaikuttanut EU:n metalliteollisuuden kilpailukykyyn. Keskeisenä kysymyksenä pidetään myös muutoksia pitkäaikaisten toimitussopimusten hankkimisessa.

Kuten energia-alaa koskevan selvityksen loppuraportissa[17] tuodaan esiin, EU:n energiamarkkinat eivät toimi hyvin, mikä estää saamasta täyttä hyötyä energiamarkkinoiden vapauttamisesta. Tämä koskee myös hintoja.

Eurooppa-neuvosto tunnusti Euroopan energiapolitiikkaa koskevassa toimintasuunnitelmassa (2007–2009),[18] että nyt tarvitaan uusia toimenpiteitä, joilla voidaan luoda kaasulle ja sähkölle aidosti kilpaillut sisämarkkinat, joilla toimitus- ja tuotantotoiminta eriytetään selvästi verkkotoiminnoista.

Viedäkseen näitä poliittisia tavoitteita eteenpäin komissio hyväksyi 19. syyskuuta 2007 säädösehdotuspaketin, jonka tavoitteena on varmistaa todelliset mahdollisuudet valita toimittaja ja parantaa markkinoiden avoimuutta mm. hinnoittelun osalta.

Koska kaavailtujen toimenpiteiden vaikutukset toimialoihin näkyvät vasta ajan mittaan, eräät jäsenvaltiot harkitsevat siirtymätoimenpiteitä, joilla metalliteollisuuden toimintaympäristöstä tehtäisiin nykyistä ennustettavampi.

Edellä mainittujen ehdotusten lisäksi merkittäviä ovat myös seuraavat toimenpiteet:

Toimenpiteet

1. Viranomaisten olisi arvioitava sähkön yhteistuotantoon, pitkäkestoisiin sopimuksiin ja kumppanuuksiin liittyviä aloitteita. Jäsenvaltioiden olisi vaihdettava tietoja mahdollisista ratkaisuista ja hyvistä toimintatavoista, jotka ovat kilpailu- ja sisämarkkinasääntöjen mukaisia.

2. Komissio antaa sopivaksi katsotussa muodossa ohjeita (oikeuskäytännön kehitys mukaan luettuna) pitkäkestoisten energiantoimitussopimusten ja yhteisön lainsäädännön yhteensopivuudesta.

3. Energiatehokkuuden parantamiseksi komissio ja teollisuus edistävät – kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelman yhteydessä – parhaitten energiansäästömallien käyttöä metalliteollisuudessa.

2.2. Ympäristöpolitiikka

Ilmastonmuutos

Koska metalliteollisuus on merkittävä hiilidioksidipäästöjen aiheuttaja, sen on osallistuttava merkittävällä tavalla ilmastonmuutoksen hillitsemiseen.

Teollisuuden on toimittava ympäristöä säästävästi ja energiatehokkaasti kuitenkaan kilpailukykyään menettämättä. Ei olisi Euroopan unionin etujen mukaista, jos tuotanto siirtyisi maihin, joissa päästörajoitukset ovat lievempiä, sillä tämä ns. hiilivuoto olisi ympäristön ja talouden kannalta vahingollista. Tästä syystä komissio tunnustaa energiaintensiivisten alojen erityistilanteen ja käsittelee sitä 23. tammikuuta 2008 esittämässään ilmastotoimia ja uusiutuvaa

[17] Alakohtainen selvitys, SEC(2006) 1724, s. 4.

[18] Euroopan unionin neuvosto, asiak. 7224/07, puheenjohtajan päätelmät 9. maaliskuuta 2007.

energiaa koskevassa paketissaan.[19] Paketissa esitetään selkeät kriteerit, joilla kartoitetaan ne energiaintensiiviset alat, joita hiilivuodon riski koskee. Komissio määrittelee, mitkä sektorit tai niiden osat kuuluvat tähän ryhmään. Niille jaetaan päästöoikeuksia ilmaiseksi jopa 100-prosenttisesti ottaen huomioon tehokkaimmat tekniikat sekä tiukoin edellytyksin tuotantomenetelmät. Komissio arvioi, täyttääkö metalliteollisuus tällaisen kohtelun edellytykset. Vuoden 2012 jälkeistä aikaa koskevasta globaalista ilmastonmuutossopimuksesta käytäviä kansainvälisiä neuvotteluja silmällä pitäen komissio arvioi energiaintensiivisten teollisuudenalojen tilannetta tarkemmin ja saattaa ehdottaa mukautuksia, jotka liittyisivät etenkin oikeuksien ilmaisjakoon taikka tuontituotteitten sisällyttämiseen yhteisön päästökauppajärjestelmään.

Alakohtaisilla alan erityisiin olosuhteisiin perustuvilla sopimuksilla voidaan saada aikaan päästöjen rajoittamista myös kansainvälisesti. Näillä alakohtaisilla sopimuksilla pitäisi päästä suuruudeltaan ilmastonmuutoksen rajoittamisen edellyttämiin, tarkkailtavissa ja todennettavissa oleviin päästövähennyksiin, joihin sovelletaan pakollisia valvontajärjestelyjä.

Ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistäminen (IPPC)

Teollisuuden päästöjä koskevaan EU:n säädösjärjestelyyn kuuluu nykyään ns. IPPC-direktiivi sekä erinäisiä alakohtaisia direktiivejä. Joulukuussa 2007 komissio ehdotti uudelleenlaadittua direktiiviä teollisuuden päästöistä. Ehdotuksella yhdistetään IPPC-direktiivi ja siihen liittyvät alakohtaiset direktiivit sekä vahvistetaan parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) ja uuden tekniikan asemaa.[20]

Kolmansissa maissa ei aina ole käytössä vastaavanlaisia vaatimuksia kuin IPPC-direktiivissä vahvistetut lupaehdot.

Jätelainsäädäntö

Komissio on tehnyt jätealan puitedirektiivin muuttamista koskevan ehdotuksen, joka on parhaillaan Euroopan parlamentin ja neuvoston käsiteltävänä. Tarkoituksena on parantaa jätehuoltoa ja selkeyttää oikeudellisia puitteita sekä välttää tarpeettomia hallinnollisia kustannuksia ja viivästyksiä.

Ehdotus sisältää menettelyn, jolla selvitetään, missä vaiheessa jäte ei enää ole jätettä. Sitä varten komission olisi komiteamenettelyllä vahvistettava erityiset teknisiin erittelyihin perustuvat kriteerit.

REACH

Metallit kuuluvat REACH-asetuksen soveltamisalaan, mutta niillä on eräitä erityispiirteitä, jotka edellyttävät huomiota. Tähän liittyy muiden muassa metalliseosten sisältämien metallien arviointi.

2.3. Standardointi

Metallialalla standardeilla on suuri merkitys erityisesti julkisia hankintoja koskevissa direktiiveissä, ja niistä on tulossa tärkeä väline kolmansien maiden markkinoille pääsemisessä.

Eurooppalaisia Eurocodes-rakennusstandardeja käytetään koko Euroopassa rakennuskohteiden rakenteellisessa suunnittelussa, ja siksi ne ovat olennaisen tärkeitä Euroopan rakennusalalle ja metallirakenteiden vapaalle liikkuvuudelle.

---

19 Ks. etenkin KOM(2008) 16 lopullinen.

20 KOM(2007) 844 lopullinen.

Toimenpiteet

4. Komissio valmistelee ne energiaintensiivisiin teollisuudenaloihin liittyvät toimenpiteet, jotka se esitti 23. tammikuuta 2008 julkaisemassaan ilmastotoimia ja uusiutuvaa energiaa koskevassa paketissaan. Tämä koskee etenkin hiilivuodon uhkaamien energiaintensiivisten alojen tai niiden osien määrittelyä samoin kuin päästöoikeuksien asianmukaista jakoa. Komissio arvioi, täyttääkö metalliteollisuus tällaisen kohtelun edellytykset. Vuoden 2012 jälkeistä aikaa koskevasta globaalista ilmastonmuutossopimuksesta käytäviä kansainvälisiä neuvotteluja silmällä pitäen komissio arvioi energiaintensiivisten teollisuudenalojen tilannetta tarkemmin ja saattaa ehdottaa mukautuksia, jotka liittyisivät etenkin oikeuksien ilmaisjakoon taikka tuontituotteitten sisällyttämiseen yhteisön päästökauppajärjestelmään.

5. Komissio selvittää yhdessä sidosryhmien ja kolmansien maiden kanssa sellaisten alakohtaisten sopimusten asemaa, jotka johtaisivat suuruudeltaan ilmastonmuutoksen rajoittamisen edellyttämiin, tarkkailtavissa ja todennettavissa oleviin päästövähennyksiin, joihin sovelletaan pakollisia valvontajärjestelyjä. Mukana ovat myös parhaat tiedonkeruuseen liittyvät menetelmät ja keskeiset suoritusindikaattorit.

6. Mitä tulee IPPC-direktiiviin, komissio tiivistää yhteyksiä parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa koskevien vertailuasiakirjojen (BREF) laatimisen, EU:n tutkimuksen puiteohjelman sekä kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelman välillä tarkoituksena tukea uutta tekniikkaa.

7. Jätelainsäädännöstä taas todettakoon, että kunhan jätealan puitedirektiiviin liittyvä lainsäädäntömenettely saadaan päätökseen, komissio pyrkii huolehtimaan siitä, että teollisuuden on helpompi hyödyntää metalliromua sekundaarisena raaka-aineena kustannuksiin nähden tehokkaalla tavalla.

8. REACH-asetukseen liittyvästi komissio laatii tiiviissä yhteistyössä intressitahojen, Euroopan kemikaaliviraston ja jäsenvaltioiden kanssa teknisiä ohjeita, jotka liittyvät erityisissä valmisteissa oleviin aineisiin.

9. Standardoinnin alalla komissio taas pyrkii yhdessä jäsenvaltioiden kanssa edistämään metalleihin liittyvien Eurocodes-standardien käyttöä[21] ja vähentämään eroja niiden soveltamisessa eri puolilla unionia.

2.4. Innovointi, tutkimus- ja kehittämistoiminta sekä taidot

Kilpailukyvyn säilyttämiseen tarvitaan välttämättä innovointikykyä. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan merkitys kasvaa niin tuotteitten kuin tuotantoprosessienkin tasolla.

Tuotteitten tasolla innovointi on edellytys lopputuotteen erilaistamiseksi. Eri metallit kilpailevat voimakkaasti keskenään ja muiden aineiden kuten komposiittien kanssa osoittaakseen paremman teknisen ja taloudellisen toimivuutensa.

Tuotantoprosesseissa nykyään käytettävä teknologia on suhteellisen kypsää. Alan teollisuus kuitenkin etsii aktiivisesti teknologisia läpimurtoja. Esimerkiksi ULCOS-hankkeeseen (*Energy saving and ultra low CO_2 emissions on steel*) osallistuu 48 kumppania, jotka pyrkivät saamaan aikaan kriittisen massan, jotta teräsala pystyy leikkaamaan päästöjään haasteellisen tavoitetason eli 50 prosentin verran. Hankkeen ensimmäinen vaihe kestää vuoteen 2009 ja toinen päättyy

[21] Komission suosituksen 2003/887/EY (19.12.2003) mukaisesti.

2014–2015.

Vuonna 2003 perustetulla teräsalan teknologiafoorumilla (ESTEP) metallintuottajat pyrkivät yhdessä loppukäyttäjien ja laitetoimittajien kanssa vastaamaan uusiin haasteisiin. Vastaavaa toimintamallia sovelletaan myös maaliskuussa 2005 perustetulla kestävien mineraalivarojen eurooppalaisella teknologiafoorumilla (ETP SMR), jonka tavoitteena on parantaa innovointikapasiteettia, kehittää uusia tuotteita ja lisätä tuotantoprosessien tehokkuutta ja tuottoa sekä vähentää samalla kustannuksia ja ympäristövaikutuksia.

Alumiiniteollisuus on perustanut eurooppalaisen alumiiniteknologiafoorumin, jonka tehtävänä on muotoilla yhtenäinen tutkimusta ja teknologiaa koskeva toimintamalli.

EU käyttää innovointia, t&k-toimintaa ja taitoja koskevien toimien osarahoitukseen neljää keskeistä välinettä: seitsemättä puiteohjelmaa, hiili- ja terästutkimusrahastoa, uutta kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelmaa sekä rakennerahastoja.

Toimenpiteet

10. Teollisuuden olisi asetettava innovointi- ja tutkimustoiminta prioriteetiksi mm. toteuttamalla mittavia pitkäkestoisia hankkeita (kuten ULCOS) samoin kuin eri teknologiafoorumeilla kehitettyjä strategisia tutkimusohjelmia. Sen olisi hyödynnettävä yhteisön välineiden tarjoamia mahdollisuuksia ja edistettävä kansainvälistä yhteistyötä, jossa otetaan asianmukaisesti huomioon teollis- ja tekijänoikeuksien suojaaminen.

11. Jäsenvaltioiden, korkeakoulujen, tutkimuskeskusten ja teollisuuden olisi laadittava ammattitaitoisen työvoiman saatavuuteen tähtääviä tarkoituksenmukaisia strategioita, joihin kuuluu yhteistyökumppanuuksia muiden EU-maiden ja EU:n ulkopuolisten maiden kanssa.

12. Jäsenvaltioita ja alueita kehotetaan edistämään innovointia metalliteollisuudessa ja tukemaan klusterien teknologiansiirtojärjestelyjä. Tukea olisi annettava yrityshautomoille, teknologiansiirtoon ja ammattitaitojen kartuttamiseen sekä tutkimuksen spin-off-yrityksille annettavaan varhaisen vaiheen rahoitukseen. Erityisesti olisi korostettava pk-yrityksiä ja uusia innovatiivisia yrityksiä, joilla on hyvä kasvupotentiaali.

2.5. Ulkosuhde- ja kauppapolitiikka

Raaka-aineiden saanti on Euroopan teollisuudelle avainkysymys. Kilpailukykyneuvosto pyysi 21. toukokuuta 2007 komissiota kehittämään teollisuuden raaka-aineiden hankintaa koskevan yhdenmukaisen lähestymistavan, jossa otetaan huomioon kaikki asiaan liittyvät yhteisön politiikan lohkot. Komissio asettaa ensisijaiseksi tavoitteeksi luoda metallin ja niiden raaka-aineiden kaupalle tasapuoliset toimintaedellytykset yhteisön kauppapolitiikassa sekä suhteissa teollisuusmaihin ja nousevien talouksien maihin.[22]

Kauppaa häiritsevät menettelyt ovat viime vuosina lisääntyneet eri muodoissa, joihin lukeutuvat muiden muassa vientirajoitukset, vientitullit, valikoivat alv-hyvitykset ja tuet. Esimerkiksi Venäjä kantaa romun viennistä jopa 50 prosentin veron, ja Intia on juuri ottanut käyttöön rautamalmia koskevan vientiveron. Kiina taas ei salli ulkomaisten yritysten hankkivan enemmistöosuutta esimerkiksi teräsalalla, ja lisäksi se on ottanut käyttöön erinäisiä menettelyjä, joilla rajoitetaan metalliraaka-aineiden vientiä tai myönnetään valtion tukea niiden

[22] Ks. myös liitteessä olevat taulukot 3 ja 5.

hankkimiseen ulkoisista lähteistä.

Tällaiset menettelyt aiheuttavat vakavia ongelmia eurooppalaiselle teollisuudelle, ja niistä olisi pyrittävä eroon kaikilla käytettävissä olevilla keinoilla, joista yksi on neuvottelujen tehostaminen.

Kansainvälistä kehitystä edustaa G8-ryhmän huippukokous, jossa raaka-ainekysymystä käsiteltäessä keskusteltiin maailman hyödykemarkkinoiden tilanteesta ja tuoreista hinnankorotuksista ja jossa G8-maat toistivat olevansa sitoutuneita vapaisiin ja avoimiin markkinoihin.[23]

Toimenpiteet

13. Komissio puuttuu jatkossakin kaikilla käytettävissä olevilla välineillä kauppakäytäntöihin, jotka ovat kansainvälisten kauppasopimusten vastaisia.

14. Komissio vastustaa monen- ja kahdenvälisissä kauppaneuvotteluissa edelleen vientitullien kantamista metalleista ja raaka-aineista.

15. Komissio esittää vuonna 2008 tiedonannon, jolla pyritään parantamaan mineraalien ja sekundaariraaka-aineiden pitkäjänteiseen saatavuuteen liittyviä edellytyksiä EU:n tasolla ja kansainvälisesti.[24]

16. Komissio käy tiivistä alakohtaista vuoropuhelua keskeisten kolmansien maiden kanssa.

[23] G8-huippukokouksessa 2007 annettu julistus, puheenjohtajan tiivistelmä, 8.6.2007.

[24] Julkinen kuuleminen, ks. http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemlongdetail.cfm?item_id=1249.